

EUROPE DIRECT
Prešov

7
2022

Newsletter

Informačné centrum EUROPE DIRECT-PREŠOV

„EÚ bližšia k obyvateľom Prešovského kraja a obyvatelia bližší k EÚ“

Plánovaná investícia EÚ vo výške takmer 1,2 miliardy eur podporí 61 projektov spolupráce v obrannom priemysle

Európska komisia avizovala, že 61 projektov spolupráce pri výskume a vývoji v oblasti obrany, ktoré boli vybrané na základe úplne prvých výziev na predkladanie návrhov vydaných v rámci Európskeho obranného fondu.

Podporí finančnými prostriedkami EÚ v celkovej výške takmer **1,2 miliardy eur**. Európsky obranný fond vybral návrhy na financovanie tak, aby podporil projekty špičkových obranných spôsobilostí, napríklad ďalšiu generáciu bojových lietadiel, tankov a plavidiel, ako aj kritické obranné technológie, alebo zdravotnícke protiopatrenia.

Takisto vytvorí priestor pre prelomové technológie, najmä v oblasti kvantových technológií a nových materiálov, kde využije možnosti sľubných MSP a startupov.

Výkonná európska podpredsedníčka Komisie Margrethe **Vestagerová** uvítala tento významný krok pre európsku obrannú spoluprácu a uviedla: „Vybrané projekty vysokej kvality svedčia o tom, že spolupráca v oblasti obranného priemyslu v Európe je naozaj možná, a to dokonca v širokom rozsahu. Takmer 700 spoločností, ktoré budú vďaka finančným prostriedkom EÚ skúmať a vyvíjať ďalšiu generáciu inovačných obranných technológií, vytvorí odolnú a konkurencieschopnú priemyselnú základňu. Keďže 43 % subjektov zúčastňujúcich sa na vybraných projektoch predstavujú MSP, vidno, že do programu Európskeho obranného fondu sa zapája celý priemyselný hodnotový reťazec EÚ.“

Komisár pre vnútorný trh Thierry **Breton** doplnil: „Európsky obranný fond investoval 1,2 miliardy eur do 61 projektov európskej spolupráce v oblasti obrany a dnes už prináša konkrétne výsledky, ktoré umožnia lepšie integrovať európsky obranný priemysel, ktorý podporuje inovácie a poskytuje špičkové spôsobilosti našim ozbrojeným silám. Vďaka Európskemu obrannému fondu sa európska spolupráca v oblasti obrany stáva čoraz bežnejšou. Finančné prostriedky využijeme lepšie, ak ich vynaložíme spoločne. Pomôžu všetkým členským štátom a európskemu obrannému priemyslu bez ohľadu na veľkosť.“

Úspešné fungovanie Európskeho obranného fondu v prvom roku svedčí o tom, že model založený na dvoch predchádzajúcich programoch (prípravná akcia pre výskum v oblasti obrany – PADR a Program rozvoja európskeho obranného priemyslu – EDIDP) je vhodný na daný účel:

Vysoko atraktívny program vzbudzujúci veľký záujem zo strany priemyslu EÚ: rekordný počet 142 návrhov (čo výrazne prevyšuje návrhy podané v dvoch predchádzajúcich programoch), ktoré pokrývajú všetky zverejnené výzvy a témy a ktoré podali veľké hlavné priemyselné odvetvia, MSP, spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou a výskumno-technologické organizácie.

Široký geografický záber: na vybraných návrhoch sa podieľa takmer 700 právnych subjektov z 26 členských štátov EÚ a Nórska.

Posilnená spolupráca v oblasti obrany: vybrané návrhy zahŕňajú v priemere 18 subjektov z 8 členských štátov EÚ a Nórska.

Výrazná účasť malých a stredných podnikov (MSP): MSP predstavujú viac ako 40 % všetkých subjektov zapojených do vybraných návrhov a čerpajú takmer 20 % celkových požadovaných finančných prostriedkov EÚ.

Vyváženosť výskumu a rozvoja spôsobilostí: na financovanie 31 výskumných projektov je určených 322 miliónov eur a na financovanie 30 rozsiahlych projektov na vývoj systémov a technológií pre obranné spôsobilosti je určených 845 miliónov eur.

Podpora prelomových technológií na obranné účely: na financovanie prevratných nápadov, ktoré prinesú inovácie potrebné na radikálnu zmenu koncepcií a vnímania obranných záležitostí je vyčlenených 5 % rozpočtu.

Konzistentnosť s prioritami na úrovni EÚ: najmä pokiaľ ide o stálu štruktúrovanú spoluprácu (PESCO); v polovici vybraných rozvojových návrhov sa uvádza, že návrh bol vypracovaný v kontexte projektu PESCO.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_4595

Nové pravidlá, ktorými sa v EÚ zlepší bezpečnosť cestnej premávky

Od júla 2022 sa začína uplatňovať nové nariadenie o všeobecnej bezpečnosti vozidiel. Zavádza sa ním celý rad povinných pokročilých pomocných systémov vodiča na zlepšenie bezpečnosti cestnej premávky a stanovuje sa právny rámec pre schvaľovanie automatizovaných a plne autonómnych vozidiel v EÚ. Nové bezpečnostné opatrenia pomôžu lepšie chrániť cestujúcich, chodcov a cyklistov v celej EÚ, pričom sa očakáva, že do roku 2038 sa zachráni viac ako 25 000 životov a predídze sa najmenej 140 000 vážnym zraneniam.

Nadobudnutie účinnosti nariadenia o všeobecnej bezpečnosti umožňuje Komisii dokončiť právny rámec pre automatizované a prepojené vozidlá. Technické pravidlá schvaľovania plne autonómnych vozidiel Komisia predloží počas leta, čím sa EÚ stane priekopníkom v tejto oblasti. Opatrenia pomôžu zvýšiť dôveru verejnosti v autonómne vozidlá, podporia inovácie a zvýšia konkurencieschopnosť európskeho automobilového priemyslu.

Podpredsedníčka pre Európu pripravenú na digitálny vek Margrethe **Vestagerová** vyhlásila: „Technológia nám pomáha zvýšiť úroveň bezpečnosti našich automobilov. Nové pokročilé a povinné bezpečnostné prvky ďalej prispievajú k zníženiu počtu obetí. Dnes sa takisto snažíme zabezpečiť, aby nám naše pravidlá umožnili bezpečne zaviesť autonómne vozidlá a vozidlá bez vodiča v EÚ takým regulačným rámcom, pre ktorý je prvoradým cieľom bezpečnosť ľudí.“

Komisár Thierry **Breton** zodpovedný za vnútorný trh v tejto súvislosti uviedol: „Tempomaty, systémy udržiavania v jazdnom pruhu a systémy automatizovaného brzdienia robia naše vozidlá čoraz automatizovanejšie. Vďaka novým právnym predpisom o bezpečnosti vozidiel, ktoré sa uplatňujú od dnešného dňa, sa Európa postarala o to, aby táto technológia zlepšila každodenný život našich občanov a aby automobilový priemysel mal predvídateľný a bezpečný rámec na ďalšie zavádzanie inovačných technologických riešení a na zachovanie svojej globálnej konkurencieschopnosti.“

Pravidlá všeobecnej bezpečnosti

Opatrenia platné od júla 2022, ktorými sa zavádzajú bezpečnostné prvky na pomoc vodičovi, zahŕňajú:

pre všetky cestné vozidlá (t. j. osobné automobily, dodávky, nákladné vozidlá a autobusy): systém inteligentného prispôsobenia rýchlosti, senzory alebo kamery na cúvanie, systém varovania vodiča pred ospalosťou a stratou pozornosti, zariadenia na záznam údajov o udalostiach, ako aj signál núdzového zastavenia.

Pre osobné vozidlá a dodávky: ďalšie funkcie, ako sú systémy udržiavania v jazdnom pruhu a automatizovaného brzdienia.

Pre autobusy a nákladné vozidlá: technológie na lepšie rozpoznávanie možných mŕtvych uhlov, výstrahy na predchádzanie zrážkam s chodcami alebo cyklistami a systémy monitorovania tlaku v pneumatikách.

Pravidlá sa od júla 2022 uplatňujú najskôr na nové typy vozidiel a od 7. júla 2024 sa začnú uplatňovať na všetky nové vozidlá. Niektoré nové opatrenia sa do roku 2029 rozšíria na ďalšie druhy cestných vozidiel.

Technické pravidlá pre automatizované vozidlá

Na základe nariadenia o všeobecnej bezpečnosti Komisia počas leta plánuje prijať technické pravidlá pre automatizované a prepojené vozidlá so zameraním najmä na automatizované vozidlá nahrádzajúce vodiča na diaľniciach (automatizácia úrovne 3) a plne autonómne vozidlá bez vodiča, ako sú mestská kyvadlová doprava alebo robotaxi (automatizácia úrovne 4). Novými pravidlami sa zosúladiť právne predpisy EÚ s novými pravidlami EHK OSN týkajúcimi sa automatizácie úrovne 3 a prijímajú sa nové technické právne predpisy EÚ pre plne autonómne vozidlá – prvé medzinárodné pravidlá svojho druhu. Technickými pravidlami prijatými cez delegované a vykonávacie akty sa stanoví rámec pre komplexné posúdenie bezpečnosti a vyspelosti plne automatizovaných vozidiel pred ich uvedením na trh EÚ. Budú sa vzťahovať na skúšobné postupy, požiadavky na kybernetickú bezpečnosť, pravidlá zaznamenávania údajov, ako aj na monitorovanie požiadaviek na bezpečnosť a oznamovanie incidentov výrobcami plne autonómnych vozidiel.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_4312

Inovačný fond: EÚ investuje 1,8 miliardy eur do projektov čistých technológií

EÚ investuje vyše 1,8 miliardy EUR do 17 veľkých inovačných projektov čistých technológií v rámci tretieho kola udeľovania grantov z Inovačného fondu. Granty z neho budú plynúť v snahe pomôcť dostať na trh prelomové technológie v energeticky náročných priemyselných odvetviach, v sektore vodíka, energie z obnoviteľných zdrojoch, v infraštruktúre zachytávania a ukladania CO₂ a vo výrobe kľúčových komponentov na uskladňovanie energie a pri obnoviteľných zdrojoch energie. Vybrané projekty sa realizujú v Bulharsku, vo Fínsku, Francúzsku, v Holandsku, na Islande, v Nemecku, Nórsku, Poľsku a Švédsku.

Výkonný podpredseda Frans **Timmermans** v tejto súvislosti uviedol: „Dnes schválené granty podporujú inovačné podniky v celej Európe, aby mohli vyvíjať špičkové technológie, ktoré potrebujeme ako motor zelenej transformácie. Inovačný fond je dôležitý nástroj na rozširovanie investícií do vodíka z obnoviteľných zdrojov a iných riešení pre európsky priemysel. V porovnaní s prvým kolom udeľovania grantov sme dostupné finančné prostriedky zvýšili o 60 %, čo nám umožňuje zdvojnásobiť počet podporovaných projektov. Je to obrovská podpora dekarbonizácie energeticky náročných priemyselných odvetví v Európskej únii.“

17 projektov sa vybralo na základe druhej výzvy na predkladanie návrhov veľkých projektov, teda projektov s kapitálovými nákladmi vyššími než 7,5 milióna eur. Projekty posúdili nezávislí experti na základe ich potenciálu znížiť emisie skleníkových plynov v porovnaní s tradičnými technológiami, ako aj ich schopnosti dospieť k inováciám presahujúcim rámec moderných technológií. Takisto sa posúdilo, či sú dostatočne zrelé na to, aby sa zaviedli. K ďalším výberovým kritériám patril potenciál projektov z hľadiska ich rozšíriteľnosti a nákladovej efektívnosti.

Vybrané projekty pokrývajú široké spektrum sektorov prispievajúcich k úsiliu EÚ o dekarbonizáciu napríklad: výroba, distribúcia a používanie zeleného vodíka, získavanie vodíka z odpadov, veterné parky na mori, výroba fotovoltických modulov (FV), skladovanie a recyklácia batérií, zachytávanie a ukladanie CO₂, udržateľné letecké palivo a pokročilé biopalivá. Spolu majú potenciál ušetriť 136 miliónov ton ekvivalentu CO₂ už počas prvých desiatich rokov prevádzky.

Navyše Európska investičná banka podporí rozvoj až 20 projektov, ktoré sú sľubné, ale ešte nie dostatočne vyzreté na to, aby sa im mohol poskytnúť grant. Tieto návrhy projektov sa oznámia v štvrtom štvrtroku 2022.

Stručne o projektoch

Energeticky náročné odvetvia:

Cement (štyri projekty): V rámci projektu v Nemecku sa v jednej cementárni zavedie postup zachytávania CO₂ druhej generácie pomocou technológie oxy-fuel, pričom sa potom bude dodávať ako surovina na ďalšie spracovanie na syntetický metanol. V rámci ďalšieho projektu v Poľsku sa vytvorí ucelený reťazec zachytávania a ukladania CO₂ a jeho skvapalňovania v cementárni až po jeho skladovanie v lokalitách na mori. V treťom projekte sa budú zachytávať emisie CO₂ z výfukových plynov vznikajúcich pri výrobe vápna a trvalo uskladňovať v geologických

formáciách na mori vo Francúzsku. Ďalší projekt napokon bude prvým celoreťazcovým projektom zachytávania a ukladania CO₂ v Bulharsku. Prostredníctvom sústavy plynovodov na súši a v mori prepojí zariadenia na zachytávanie CO₂ v cementárni s vyťaženým ložiskom zemného plynu v Čiernom mori, kde sa CO₂ trvalo uloží.

Chemikálie (tri projekty): Vo Fínsku bude prebiehať projekt zameraný na chemickú recykláciu plastov, ktoré potom majú slúžiť ako surovina pre rafinérie. Ďalší projekt v Švédsku vytvorí historicky prvú továreň na metanol. Bude sa získavať premenou CO₂, zvyškových tokov, obnoviteľného vodíka a bioplynu. Iný projekt vo Fínsku bude vyrábať nové vlákno z buničiny, ktoré má nahradiť polyester pri výrobe textílií.

Vodík (tri projekty): Jeden projekt v Holandsku je zameraný na výrobu, distribúciu a využívanie zeleného vodíka pomocou elektrolyzéra poháňaného elektrinou z veterných parkov na mori. Pri ďalšom projekte sa vyrobí 15,500 ton vodíka z obnoviteľných zdrojov za rok. V treťom sa budú spracúvať toky nerecyklovateľného tuhého odpadu, ktorý sa bude premieňať predovšetkým na vodík.

Rafinérie (dva projekty): V Nórsku sa v rámci jedného projektu vybuduje a bude prevádzkovať celosvetovo prvé zariadenie na obchodnej úrovni na výrobu priamo využiteľného biopaliva, v ktorom sa lesnícky odpad bude premieňať na pokročilé biopalivá druhej generácie a biouhlie. V rámci projektu v Švédsku sa vybuduje veľké zariadenie na výrobu syntetického udržateľného leteckého paliva pomocou CO₂ zachyteného v zariadení na kombinovanú výrobu tepla a elektriny (KVET).

Výroba komponentov na uskladňovanie energie alebo získavanie energie z obnoviteľných zdrojov (tri projekty): V Poľsku sa v rámci jedného projektu vytvorí továreň na výrobu inovačných systémov elektrochemických batérií na krátkodobé skladovanie elektriny. Ďalší projekt na severe Francúzska je zameraný na vybudovanie továrne na výrobu fotovoltických modulov založených na inovativej heteroprechodnej technológii.

Tretí projekt, takisto vo Francúzsku, vybuduje v batériovom výrobnom komplexe v Dunkerque závod na recykláciu lítiovo iónových akumulátorov. Bude sa v ňom vyrábať a rafinovať čierna hmota ako druhotný zdroj surovín na batérie. Energia z obnoviteľných zdrojov: V nemeckej časti Severného mora sa v rámci projektu vybuduje a bude prevádzkovať veterný park

na mori, ktorý bude fungovať na princípe inovačných riešení turbín a vodíka. Infraštruktúra na zachytávanie a ukladanie CO₂: Na Islande sa v rámci jedného projektu vybuduje terminál na uskladňovanie mineralizovaného CO₂, ktorý bude možné rozšíriť vo veľkej miere. Jeho celková odhadovaná skladovacia kapacita by mala byť 880 miliónov ton CO₂.

Zdroj:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_4402

Politika súdržnosti EÚ: Slovensko uzavrelo na roky 2021-2027 partnerskú dohodu s Komisiou v hodnote 12,8 miliardy eur

Slovensko dostane na obdobie 2021 – 2027 12,8 miliardy eur, aby investične podporilo hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť. Dnešná partnerská dohoda s Komisiou pomôže Slovensku plniť kľúčové priority EÚ, a tak dosiahnuť zelenú a digitálnu transformáciu a sociálnu spravodlivosť.

Slovensko získa z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) a Kohézneho fondu 4,2 miliardy eur, ktoré mu umožnia plniť klimatické ciele a znížiť svoju energetickú závislosť od Ruska. Vďaka nim Slovensko zvýši svoj podiel obnoviteľných zdrojov energie a zároveň zníži celkovú spotrebu energie a emisie skleníkových plynov z verejných budov.

Významné investície pôjdu aj do rekonštrukcie a modernizácie železničnej siete. 459 miliónov eur z Fondu na spravodlivú transformáciu (FST) sa využije na zmiernenie sociálno-ekonomických nákladov energetickej transformácie, a to tak, že sa podporí vytváranie nových pracovných miest, odborná príprava a investície do ekologických technológií, ako aj zatraktívňovanie zasiahnutých regiónov pre mladých ľudí.

Podpora digitálnej transformácie a hospodárskej konkurencieschopnosti

Ďalších 1,9 miliardy eur sa vyčlení na podporu digitalizácie, posilnenie výskumných a inovačných kapacít a zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov. Osobitný dôraz sa kladie aj na posilnenie spolupráce medzi akademickým, súkromným a podnikateľským sektorom.

Pracovné miesta budúcnosti: digitálne priateľský trh práce otvorený pre všetkých

Vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv podporí 3,2 miliardy eur z Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+). Približne 680 miliónov eur bude tvoriť investície na zlepšenie životných podmienok marginalizovaných rómskych komunít na Slovensku. Takisto budú predstavovať príspevok na inkluzívne vzdelávanie a sociálne služby vo všetkých komunitách.

Ďalších 203 miliónov eur je určených na pomoc pracovníkom, aby mohli prehĺbovať svoje vedomosti i preškoliť sa, a teda sa vedeli lepšie orientovať podľa meniacich sa potrieb dnešného trhu práce.

Partnerská dohoda bude zameraná aj na deti a mladých ľudí: 280 miliónov eur sa využije na realizáciu záruky pre mladých ľudí a 318 miliónov eur podporí Európsku záruku pre deti.

Odvetvie udržateľnej akvakultúry

Slovensko získa 15 miliónov eur z Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu (ENRAF), ktoré mu umožnia vybudovať odolné, udržateľné a dekarbonizované odvetvie akvakultúry v súlade so strategickými usmerneniami EÚ pre udržateľnejšiu a konkurencieschopnejšiu akvakultúru EÚ na obdobie 2021 – 2030. Zároveň môže zrýchliť digitálnu transformáciu odvetvia vrátane zberu údajov a kontrolných činností zameraných na zlepšenie výsledovateľnosti produktov akvakultúry.

Vyjadrenia členov kolégia:

Komisárka pre súdržnosť a reformy Elisa **Ferreirová** v tejto súvislosti uviedla: „*Dohoda o partnerstve umožňuje Slovensku riešiť najväčšie problémy vrátane potreby znížiť závislosť od ruských fosílnych palív, vymaniť sa z krízy spôsobenej pandémie a vyrovnať vnútorné regionálne rozdiely. Blahoželám, Slovensko, a teším sa na dokončenie tohto programu, aby sme v rámci politiky súdržnosti mohli začať s novými investíciami do konkurencieschopnosti, ochrany životného prostredia a spravodlivosti vašej krajiny.*“

Komisár pre pracovné miesta a sociálne práva Nicolas **Schmit** doplnil: „*Vítam túto slovenskú iniciatívu, ktorá chce dosiahnuť, aby pracovníci získali tie správne zručnosti, aby sa rozvíjali sociálne služby a aby sa zlepšili životné podmienky ľudí v núdzi, predovšetkým marginalizovaných rómskych komunít. Takisto ma mimoriadne teší, že partnerská dohoda otvára príležitosti pre novú generáciu programov zameraných na investície pre deti a mladých ľudí v súlade s Európskou zárukou pre deti a zárukou pre mladých ľudí.*“

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_451

Študentská stáž v Informačnom centre Europe Direct Prešov

Informačné centrum Europe Direct Prešov organizuje program neplatených študentských stáží, ktorého cieľom je poskytnúť študentom vysokých škôl príležitosť spojiť teoretické vedomosti s praktickými skúsenosťami a umožniť im oboznámiť sa so základmi činností informačného centra, EÚ a európskych inštitúcií.

Čo táto stáž ponúka?

- prax v odbore
- možnosť lepšieho umiestnenia na trhu práce
- prepojenie teórie a praxe
- získanie nových znalostí a skúseností
- odborný dohľad interného mentora
- nadviazanie profesionálnych kontaktov
- zoznámenie sa s kultúrou a etiketou daného prostredia
- zdokonalenie sa v cudzom jazyku
- účasť na konferenciách
- pomoc pri príprave podujatí

Nutné predpoklady

- záujem o dianie v Európskej únii
- prehľad o základoch fungovania EÚ, jej rozhodovacích procesoch a inštitúciách
- schopnosť pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami

V prípade záujmu pošlite svoj životopis spolu s krátkym motivačným listom v slovenskom jazyku na adresu: europedirect@sfp.sk

Sieť informačných centier, dokumentačných centier a konferenčných prednášateľov sa nachádza vo všetkých členských štátoch, aj v tom Vašom

Obráťte sa na vaše miestne informačné centrum Europe Direct v akomkoľvek úradnom jazyku EÚ a získajte:

- odpovede na otázky o vašich právach občana EÚ, o fondoch a pod.
- pozvánky na miestne informačné/kontaktné podujatia o EÚ
- dokumenty a publikácie EÚ
- odporúčania na zdroje informácií
- kontakty na príslušné organizácie

Obráťte sa na najbližšie európske dokumentačné centrum a získajte:

- prístup k oficiálnym publikáciám a dokumentom EÚ (v elektronickej alebo tlačenej podobe)
- pomoc pri vyhľadávaní podrobných informácií o právnych predpisoch, politikách a inštitúciách EÚ
- odborné školenia pre študentov zamerané na rešerš údajov súvisiacich s EÚ na výskumné účely

Plánujete zorganizovať vo vašom okolí podujatie zamerané na EÚ? Nájdite odborného konferenčného prednášateľa EÚ (právnici, konzultanti, akademici).

Viac info: https://europa.eu/european-union/contact/meet-us_sk

Kde nás nájdete?

17. novembra 6600/1, 080 01

Prešov, č.m. 93

europedirect@sfpa.sk

www.edpresov.sk

**EUROPE DIRECT
Prešov**

[instagram.com/edpresov](https://www.instagram.com/edpresov)

facebook.com/edpresov

twitter.com/edpresov

Názory vyjadrené v diele vyjadrujú len názor autorov a Európska komisia nie je zodpovedná za prípadné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii. Vydané s podporou Európskej komisie. Vydané za pomoci spolufinancovania EÚ.

